

Reisverslag 2010-01-27 Informatica 1

Demba is gisteren in ons huisje in Senegal aangekomen. Later dan gedacht, maar met drie leuke banden en geen garage in de buurt is dat niet vreemd.

We hebben diezelfde nacht nog bijgepraat en vertrekken de volgende morgen naar het zuiden van Senegal voor onze projecten daar.

We staan op punt van vertrekken met de auto afgeladen vol met materiaal voor het project in Toubacouta, een informaticaschool, een expositieruimte en hopelijk een atelier voor dove kleermakers. Dan komt een broodmagere jonge vrouw het erf op. Uitstappen maar weer en kijken wat er aan de hand is. Haar man is meegekomen. Haar stem is nauwelijks hoorbaar. Ze hoest af en toe in een vieze lap. Haar man neemt het woord en vertelt dat ze ademhalings- en hartproblemen heeft. In een zakje hebben ze een beduimd doosje pillen die in mei 2009 zijn voorgeschreven, er zitten er nog drie in. Welke medicijnen het zijn is niet meer te achterhalen. Ik stel wat vragen en bij mij rijst het vermoeden dat het om tuberculose gaat. Als ik daarna vraag of ik even in de lap mag kijken na het hoesten, bevestigt dat mijn veronderstelling. Naast het hoesten is ze klam en maakt een zieke indruk. Ik stel voor haar mee te nemen en bij een ziekenhuis af te zetten. Haar man vindt het goed, haar zus zal meegaan; hij is visser en kan het inkomen niet missen, hij werpt daarbij een blik op zijn vrouw.

Dus deels uitladen, opnieuw inladen en vrouw en zus, pannetje en schaal mee. Een lap om onder te liggen en wij kunnen gaan.

Onderweg horen we het verhaal van drie blanke medicijnmannen die Fass Boye bezocht hebben en gratis traditionele medicijnen hebben uitgedeeld, poeder van de bomen dat bijna alle ziektes kan genezen. Ze was er zo blij mee, een medicijn van de blanken, dat moet toch helpen. Dat leek eerst ook zo, maar misschien kwam het ook omdat ze zo blij was dat er iets aan haar ziekte gedaan kon worden. Abdou, onze coördinator, had het verhaal ook gehoord bij diverse andere bewoners van Fass. Naast het uitdelen van de 'medicijnen' beloofden ze een huisartsenpost te bouwen voor de gemeenschap (er is al een goede uitgebreide post in Fass) in ruil voor een groot stuk grond langs de zee. Zij willen daar wonen anders zouden zij de gemeenschap niet kunnen helpen. Demba heeft de gemeenschap aangeraden om eerst goed te informeren voordat ze hun landbouwgrond verkopen. Misschien is het beter voor je kinderen en je kleinkinderen landbouwgrond te hebben zodat je gegarandeerd te eten heb dan één keer rijk zijn.

We hopen dat ze dit zullen aannemen. En de 'medicijnen' die deze vrouw zeker niet hebben geholpen, heeft Abdou laten onderzoeken. Het is zaagsel van een boom die in dit deel van Afrika niet voorkomt. Welke boom in België is zo geneeskrachtig dat je Afrikanen van bijna alle ziektes kunt genezen? Of is het samen met de belofte voor een gezondheidspost en de vele, vele lollies voor alle kinderen een ruil als vroeger met de spiegeltjes en de kraaltjes? We weten het niet, maar vreemd is het wel.

Als we de vrouw en haar zus in het ziekenhuis hebben gebracht, alle papieren geregeld en het thuisfront geïnformeerd, rijden we de grote weg op om even later aangehouden te worden door de politie. Hij vraagt naar onze papieren en terwijl hij die controleert, negeert een voorbijrijdende auto zijn fluitsignaal. Hij springt bij ons in de auto en geeft aan Demba de order de man te achtervolgen. Met de hand regelmatig op de toeter scheuren we langs de weg. Ik ben dankbaar dat Demba een goede chauffeur is. Bij een hoek kunnen we hem klem rijden, de politie stapt uit. Wij rijden achteruit, keren en gaan onze eigen weg. Dat is Afrika, samenwerken.

Wij komen de informaticaschool in Sokone binnen, het bord langs de straat wees ons de weg.

Het pand ziet er verzorgd uit. We lopen de hal binnen, links is een klein zitje met Afrikaanse inschuifstoelen voor wachtenden. Bij de receptie worden we ontvangen door een klein meisje dat haar huiswerk zit te maken en op de deur let. Ze gaat snel iemand voor ons halen. In de hal zien we Codou al aankomen. Welkom. We groeten en lopen door naar haar woning. De tijd om te eten is allang voorbij, maar ze heeft iets voor ons bewaard. De rijst is niet meer warm maar wel lekker.

Demba neemt een uurtje rust na de lange rit en een zeurderige hoofdpijn. Ook Abdou is moe. Ik duik achter mijn machientje om de vele vragen van de mails van gisteren alvast te beantwoorden. Kan ik ze vanavond als bijlage verzenden. Zo praktisch toch. Om vier uur komen de studenten binnen, na tien minuten groeten is het muisstil. Alle jongeren doen verbeten hun best, tong tussen de tanden om het cijfermateriaal dat op een blad staat in mooie kolommen onder elkaar in excel te zetten. Het lukt de een beter dan de ander, maar de motivatie is er.

De volgende morgen is de diploma-uitreiking van de leerlingen van vorig jaar. De groep druppelt langzaam binnen, ze gaan naast elkaar in de lange hal zitten, bankjes, stoelen en krukken worden overal vandaan gesleept om de 26 geslaagden een plaatsje te geven. Het is muisstil.

De fotograaf komt binnen en maakt zijn opstelling. Hij loopt stoer rond met een veelheid aan apparatuur maar met minder inzicht. Voorzichtig wijs ik hem op het felle licht dat door de open deur en luiken komt. Misschien even sluiten voor een beter plaatje? Hij knikt en vertelt even later aan de directeur van de school dat hij mij geadviseerd heeft de deur en het luik te sluiten voor een beter plaatje. Ik accepteer deze verdraaiing met een glimlach.

De ceremonie bestaat uit vele toespraken die de studenten met interesse lijken te volgen. Uiteindelijk reikt de burgemeester van Sokone het eerste diploma uit. Daarna volgen de anderen. De fotograaf flitst de directeur van de school, hij is trots en Codou de trainer van de informatica-opleiding niet minder.

Een applaus voor de leerlingen en een groot applaus voor HIVOS die dit mogelijk gemaakt heeft.

Na de uitreiking stappen we in de auto voor onze bespreking in Touba Couta. Dat is ons plan, maar de douane denkt daar anders over. Het zit ons niet mee met deze tak van de overheid. Het papier dat wij nodig hebben om met onze Mauritaanse auto in Senegal te rijden en waarvoor wij iedere keer veel betalen bij de grens, blijkt niet over een datum te beschikken. Een invulfoutje. Door de stempel in Demba's paspoort en de nota van het bewijs kunnen we aantonen dat het om dezelfde datum gaat. Probleem opgelost.

Nee, vindt de douane. Auto aan de kant, paspoort afgeven, sleutels van de auto afgeven. Het bewijs van vervoer en autopapieren afgeven. Uitstappen en in de felle zon wachten tot de chef die geroepen wordt zich geroepen voelt te komen om over ons lot te beslissen.

We wachten geduldig. Een half uur, een uur, twee uur, drie uur. We worden dorstig, hongerig, warm, boos en erg boos. Maar we wachten. Een gammele auto stopt naast ons, een groep gewapende douanemannen stapt uit en omsingelt ons. Kijken naar ons en verdwijnen dan achter de rietmatten om op hun gemak te gaan eten. Na het eten wordt er een dikke matras onder de boom uitgerold, waar de heren zich met grote baggerschoenen op uitstrekken. Hun wapens slingeren rond op de grond. Even later wachten wij onder luid gesnurk. Blijkbaar hoeven wij niet langer bewaakt te worden.

Na vijf uur wachten stapt Demba nogmaals op de heren af om hen te wijzen op het stempel in zijn paspoort, de nota van het bewijs te mogen rijden in Senegal en het verzekeringsbewijs afgestempeld op dezelfde datum. De man (chef) gaat verveeld op zijn rug liggen om een en

ander vluchtig in te kijken, legt het naast zich neer en gaat met onze autosleutels spelen. Demba blijft kalm, maar ik ben razend. Dat wordt niet beter als een jongen van ongeveer 20 jaar met een zichtbare verstandelijke handicap, dichterbij komt. Nieuwsgierig kijkt hij naar ons (mij) en werpt dan een angstige blik op de man en zegt dat hij hem zijn 1000Cefa moet teruggeven. De chef schiet overeind van de matras en grijpt de jongen die als aan de grond genageld blijft staan, en ranselt hem af. Armen op de rug draaien en in zijn buik schoppen. Daarbij hard lachen. Ik schreeuw, niet verstandig maar ik schreeuw. De man laat los. Toch een beetje beschaamd lijkt het. Was hij ons even vergeten? Demba geeft de jongen de 1000cefa, hij knikt schuchter en met zachte dwang duwt Demba hem de weg weer op. Als wij hem een uur later passeren (na een telefoontje naar de grens is de datum ingevuld), kijkt de jongen nog even om met een scheve grijns op zijn gezicht.

